

Hallituksen esitys eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta ja maakuntien perustamista koskevaksi lainsäädännöksi

Hailuodon kunta lausunto

Esityksen sisällössä on perusteltu muutoksen tarve ja tavoitteet, johon uudistuksella pyritään. Tavoiteltavat asiat ovat selkeitä ja esityksessä on suunnitelma, jolla pyritään turvaamaan tulevaisuuden sote-palvelut.

Hailuodon kunta tuo omassa lausunnossaan esille näkökulmia, jotka olisi hyvä huomioida esitystä edistettäessä. Erityisesti halutaan nostaa itsenäisesti toimimaan tottuneen, oman palvelutuotannon varassa olevan ja elämisessään sekä asumisessaan omat erityispiirteensä omaavan saaristokunnan näkökulma.

Uudistuksen lähtökohtana on, että suuremmissa kokonaisuuksissa ja yhden johdon alaisuudessa palvelujen koordinointi paranee ja sillä on vaikutusta niin palveluiden hintakehitykseen, laatuun kuin saatavuuteenkin. Laajemmat hartiat pystyvät tuottamaan monipuolisempia ja tarpeenmukaisia palveluita paremmin. Esityksestä jää ristiriitainen kuva keinoista, joilla uudistuksen tavoitteena olevat asiat tullaan ratkaisemaan. Erikoistuneita palveluita on syytä tuottaa laajemmalla alueella ja näiden palveluiden saatavuuden ratkaiseminen on keskeinen asia kansalaisten tasa-arvon näkökulmasta tarkasteltuna.

Periaatetta, jonka mukaisesti kuntalaisten perusterveyden- ja sosiaalihuollon lähipalvelut tuotetaan ei ole selkeästi kirjattu esitykseen. Lähipalveluiden turvaaminen on erityisen oleellinen asia kunnassa, joka on haastavan kulkuyhteyden takana, harvan julkisen liikenteen varassa ja väestö on ikääntynyt. Tällä on merkitystä jo nyt kunnassa asuvalle väestölle, mutta myös heille, jotka harkitsevat muuttoa paikkakunnalle. Esityksessä pitää selkeämmin tuoda esille lähipalvelujen saatavuudesta huolehtiminen, myös fyysisenä palveluntuotantona.

Maakuntien rahoituksessa on huomioitava alueiden erilaisuus. Rahoituksen tulee perustua palvelutarpeeseen ja etäisyyksiin palveluiden saatavuudessa. Keskeistä on, että maakuntien rahoitus toteutetaan valtion toimesta.

Kuntatalouden osalta uudistuksen jälkeen kunnan velan määrä suhteessa tuloihin kasvaa dramaattisesti. Tästä on seurauksena se, että varsinkin pienessä kunnassa investointikyvykyys jää niukaksi. Tämä tarkoittaa sitä, että vaikka kunnalla olisikin mahdollisuus kehittää toimintaansa ja sillä olisi potentiaalia parantaa asumisen, elämisen ja siten hyvinvoinnin perusteita, sillä ei ole taloudellisia mahdollisuuksia siihen.

Kuntatalouteen liittyy oleellisesti kysymys kiinteistöistä. Kunta, joka on pyrkinyt pitämään kiinteistönsä kunnassa ja investoinut niihin, tulee kärsimään tilanteessa, jossa 3 + 1 vuoden jälkeen kiinteistöt jäävät käyttämättömiksi. Esityksessä pitäisi selkeämmin kirjata, missä vaiheessa kunnalle tulee tieto, miten 3 + 1 vuoden jälkeen tilojen käy. Ja jos tilat jäävät tarpeettomiksi, miten tämä kompensoidaan kunnille, jos niille ei löydy uutta käyttötarkoitusta tietyn ajan kuluessa.

Valtion ohjaus on tärkeää, mutta onko pulmallista, että toiminnallista ja taloudellista ohjausta tulee eri tahoilta ja kuinka tämä vaikuttaa maakunnassa tehtäviin ratkaisuihin. Talous on

toiminta lukuina ja toiminnan kautta vaikutetaan talouden lukuihin. Tämä huomioiden ohjauksen hajauttaminen ei eri tahoille tunnu perustellulta. Lopuksi Hailuodon kunta haluaa nostaa esiin näkökulman valtion ohjauksesta: kumpaa painotetaan enemmän taloutta vai toimintaa? Haasteet on esityksen kehittyessä kyettävä ratkaisemaan jotenkin.

22.9.2020 Hailuodon kunnanhallitus

Hailuoto 24.9.2020

Aki Heiskanen, kunnanjohtaja